

Η ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ – RES PUBLICA

- Η περίοδος της βασιλείας τελείωσε το 509 π.Χ. μετά από εξέγερση των πατρικίων.
- Το νέο πολίτευμα ονομάστηκε από τους Ρωμαίους δημοκρατία: στην πραγματικότητα όμως ήταν αριστοκρατικό καθεστώς.
- Από το 509 π.Χ. μέχρι τα τέλη του 3ου αι. π.Χ. η Ρώμη:
α) κλυδωνίστηκε από εσωτερικούς αγώνες, β) εγκαινίασε πολιτική κατακτήσεων

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

- Οι πληβείοι αγωνίστηκαν για να αποκτήσουν πολιτικά δικαιώματα.
- α) Στις αρχές του 5ου αι. π.Χ. κατόρθωσαν να αναδείξουν τους δημάρχους:
 - i. εκλέγονταν για ένα χρόνο,
 - ii. είχαν ως κύριο καθήκον την προστασία των πληβείων από τους πατρικίους,
 - iii. θεωρούνταν πρόσωπα ιερά και απαραβίαστα,
 - iv. μπορούσαν να αρνηθούν την ψήφιση ενός νόμου, όταν προσέβαλλε τα συμφέροντα των πληβείων (veto).
- β) Στα μέσα του 5ου αι. π.Χ. οι πληβείοι πέτυχαν την καταγραφή του εθιμικού δικαίου (Δωδεκάδελτος):
 - απέτρεψαν έτσι τις αυθαίρετες δικαστικές αποφάσεις των πατρικίων.
- γ) Πέτυχαν την κατάργηση του νόμου που δεν επέτρεπε τους γάμους μεταξύ διαφορετικών τάξεων.
- δ) Κατόρθωσαν να αποκτήσουν πολιτική ισότητα:
 - μπορούσαν να εκλέγονται στα αξιώματα:
 - του υπάτου,
 - του «μεγίστου αρχιερέως».

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

- Την περίοδο της δημοκρατίας το ρωμαϊκό κράτος (res publica) οργανώθηκε με τις ακόλουθες εξουσίες:
I. Τους άρχοντες:
- εκπροσωπούσαν την εκτελεστική εξουσία της πολιτείας.
- α) Οι σπουδαιότεροι ήταν **οι δύο ύπατοι**:
 - i. εκλέγονταν αρχικά για ένα χρόνο,
 - ii. συγκέντρωναν τις εξουσίες που πριν είχε ο βασιλιάς,
 - iii. είχαν μεγαλοπρεπή εμφάνιση.
- β) Όταν η πολιτεία βρισκόταν σε κρίσιμη κατάσταση, τότε όλες οι εξουσίες παραχωρούνταν **στον δικτάτορα**:
 - i. εκλεγόταν από τους υπάτους,
 - ii. η θητεία του ήταν εξάμηνη.
- γ) Μεγάλης σπουδαιότητας ήταν και το **αξίωμα των τιμητών**:
 - i. ήταν δύο και εκλέγονταν για 18 μήνες,
 - ii. φρόντιζαν:
 - για την τιμήση των πολιτών, δηλαδή την κατάταξή τους ανάλογα με τα περιουσιακά τους

στοιχεία,

- για τη σύνταξη του καταλόγου των συγκλητικών,
- για την κατάρτιση του προϋπολογισμού του κράτους,
- για την επίβλεψη των ηθών. Είχαν τη δικαιοδοσία να στερήσουν από τα πολιτικά του δικαιώματα όποιον πολίτη επιδείκνυε ανήθικη συμπεριφορά.

δ) Υπήρχαν και άλλοι άρχοντες με μικρότερης σημασίας αξιώματα, όπως:

- οι δήμαρχοι,
- οι πραίτωρες,
- οι ταμίες,
- οι ανθύπατοι.

2. Τη Σύγκλητο:

- εκπροσωπούσε την ιστορική συνέχεια του ρωμαϊκού κράτους,
- αποτελούνταν από ισόβια μέλη (τριακόσια στον αριθμό),
- είχαν διατελέσει πριν ανώτατοι άρχοντες,
- ήταν σώμα με νομοθετική και εκτελεστική εξουσία,
- είχε δικαιοδοσίες σε θέματα:
 - οικονομικά, ii. θρησκευτικά και iii. εξωτερικής πολιτικής,
- τα συγκλητικά δόγματα είχαν ισχύ νόμου.

3. Εκκλησίες:

- λειτούργησαν προοδευτικά τρεις εκκλησίες:

- α) η φρατρική**, που ήταν η συνέλευση των πατρικίων, έχασε τη δύναμή της και διατηρήθηκε μόνο από σεβασμό στην παράδοση,
- β) η λοχίτιδα**, που ήταν η συνέλευση όλων των στρατεύσιμων πολιτών:
 - οι αποφάσεις της παίρνονταν κατά λόχους,
 - εξέλεγε τους υπάτους, τους τιμητές και τους πραίτωρες,
- γ) η φυλετική**, που την αποτελούσαν όλοι οι Ρωμαίοι:
 - στην αρχή ήταν η συνέλευση των πληβείων
 - συγκεντρώνονταν κατά φυλές,
 - ψήφισαν τους νόμους και εξέλεξαν τους κατώτερους άρχοντες

